

Svoboda médií v Thajsku

Lucie Cvachová

FGES – Licence Gestion, Economie & Sciences, Université catholique de Lille, 60 Boulevard VAUBAN, 59016
Lille
email: lucie.cvachova@gmail.com

Abstract

The aim of this paper is to analyze the rate of freedom of Thai media, get to know Thai students' and journalists' opinion about situation of medias in Thailand and to analyse the representation of Thai royal family in Thai medias. It is focused to characterize the media first in general and then in relation to society and public opinion. Thereafter it describes the media viewing of others and there is also mentioned the social construction of reality and the influence which medias can have towards society. For the analytical part, the method of analysis of content of English version of a Thai journal was used. Thenceforward method of semistructured interview was used. Thai students of journalism and journalists were interviewed.

Keywords

Media, mass media, social network, censorship, internet, freedom, Thailand

Klíčová slova

Média, masmédiá, sociální sítě, cenzura, internet, svoboda, Thajsko

Úvod

Média v dnešní době zaujímají bezesporu velmi důležitou roli. Jsou základním a často i jediným zdrojem informací, podle kterého si jedinec či celá společnost utvářejí názor o dění kolem sebe. Proto je důležité média podrobovat analýze a zjišťovat, jaký způsob prezentace používají. Média mají na životy lidí zásadní vliv, jelikož jsou všudypřítomná a neustále je konzumujeme. Nepřímo se podílejí na formování lidského myšlení. Prezentují veřejnosti pouze určité části reality, jejichž výběr probíhá v rámci selektivního procesu. Svoboda médií je v poslední době velmi diskutované téma. Existuje mnoho organizací, které svobodu médií měří, mezi nimi například americká organizace Freedom House či francouzští Reporters Sans Frontières (Reportéři bez hranic). Thajsko je dle indexů a hodnocení těchto organizací považováno jako mediálně nesvobodná země. V roce 2014 jsem měla možnost jet na měsíční pobyt do jihovýchodní Asie, který jsem se rozhodla strávit výzkumem týkajícím se svobody thajských médií. Chtěla jsem poznat tamní novináře a studenty žurnalistiky a diskutovat s nimi o tom, jak vnímají svobodu médií v Thajsku.

Tato studie se snaží popsat situaci a míru svobody tavních médií, která je ovlivněná armádním režimem a cenzurou, jež je ukotvena v zákonu o urážce majestátu. Tedy že lidé ani novináři nesmí hanlivě psát a vyjadřovat se o královské rodině. Práce se snaží popsat a nastítnit fenomén médií a analyzuje mediální trh v Thajsku. K tomu byla použita obsahová analýza internetové formy thajského anglicky psaného deníku The Bangkok Post, rozhovory se studenty žurnalistiky na fakultě mediálních studií v hlavním městě Bangkoku a rozhovory s thajskými novináři.

Teoretické zázemí práce

Médium jako termín pochází z latiny, v doslovném překladu znamená „prostředník“. Za médium, prostředníka, lze tedy považovat cokoli, co lidé používají ke sdělení zprávy. Tento pojem označuje to, co zprostředkovává nějaké sdělení, zabezpečuje tedy mezilidskou, sociální komunikaci. Média se z velké části podílejí na formování povahy veřejného života, na veřejném mínění společnosti a zároveň vstupují do života jednotlivců.¹¹⁴

Rozlišujeme média interpersonální, která podporují utváření a existenci sociálních vztahů mezi jednotlivci, od masových médií. Interpersonální komunikace je vytvářena dopisy, e-maily, textovými zprávami, telefonními hovory, vždy se uživatelé navzájem vnímají jako jedinečné osoby a mohou vzkazy přijímat i vysílat.¹¹⁵ Masová média čili masmédia však vysílají zprávu z jednoho výchozího bodu k velkému množství lidí. Je to takzvaná celospolečenská komunikace. Výměna zpráv v tomto případě neprobíhá. Příjemcem je skupina lidí bez vzájemných společenských vazeb a vztahů, tedy masa. Pojem masa prezentuje velký soubor, který není diferencovaný, historicky vnímaný spíše v záporné podobě – představoval surový či vzpurný prostý lid nebo dav. Pozitivně byl pojem masa vnímaný ve smyslu sociologické tradice, kdy byl vnímán jako síla a solidarita pracujícího lidu, zorganizovanému, aby se postavil za společný zájem či čelil utlačování. „*Sousloví typu ‚masová podpora‘, ‚masové hnutí‘ či ‚masová akce‘ poslouží jako příklady, kdy lze velké množství lidí jednajících společně vnímat v pozitivním světle*“.¹¹⁶

Masmédia jsou společnosti známa převážně jako hromadné sdělovací prostředky, které veřejnosti zpřístupňují cestu k informacím a mají možnost významně ovlivňovat znalosti, pohled jedince a také formují veřejné mínění. Masmédia jsou zdrojem moci, mohou tedy být i prostředkem vlivu. Udávají a ovlivňují směr společnosti a veřejného mínění, a tím jejich význam stále roste. Mohou tím také ovlivňovat fungování a význam společenských

¹¹⁴ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 16.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 21-22.

¹¹⁶ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 2. Vyd., Praha: Portál, 2002, s. 58.

institucí.¹¹⁷ Masmédia také popisují veřejný život tuzemský i mezinárodní a umožňují zpětně odhalit změny v hodnotách společnosti, kultuře, výzkumu nebo politických situací. Jsou i nástrojem ke slávě jedince nebo skupiny, ale mohou být i prostředkem k diskreditaci a odsouzení většinovou společností, která je následuje bez pochybností.¹¹⁸ Média totiž mají moc ovlivňovat veřejné mínění. Dle Gilese je však zbytečné termín média a masmédia odlišovat. „*Termín masmédia se stal v posledních letech téměř zastaralým, nejspíš proto, že pokud lidé hovoří o médiích, mají tím téměř vždy na mysli masmédia. A ona část „mas“ časem jednoduše odpadla*“.¹¹⁹ Dle McQuailla je možno média chápat jako okno, které nám rozšiřuje rozhled a umožňuje vidět, co se děje, aniž by do těchto událostí zasahoval někdo jiný. Mohou být chápána jako zrcadlo událostí, které se staly ve společnosti či ve světě a toto zrcadlo je schopno ukázat jejich odraz, který však může být různě zkreslený. Další vlastností médií je filtr, čili třídění informací – gatekeeper. Masmédia však nikdo není povinen sledovat, ani přebírat názory či informace, které jsou jejich prostřednictvím prezentovány.¹²⁰

Média komunikují se širokým publikem, které je nediferencované a obecně se vyznačuje vlastnostmi jako početné, heterogenní, anonymní a nevykazuje vnitřní komunikaci či samostatné akce. Lidé tvořící publikum se obvykle neznají mezi sebou, ani se neznají s tím, koho/co sledují. Publikum tedy postrádá identitu a je nečinné, může být i manipulováno. Jeho příslušníci pocházejí z rozličných společenských vrstev, které přesto pojí předmět zájmu.¹²¹

Mediální komunikace bývá vymezována vůči masové komunikaci. Mediální komunikace je sociální a komunikační aktivita. Je zprostředkována jakýmkoli tištěným, vysílacím nebo online médiem. Je nadřazena komunikaci masové, jelikož ta je vyvolána pouze určitými druhy médií.¹²² Jako masovou komunikaci označujeme přenos informací pomocí tisku, rozhlasu, televize apod. (masová média umožňují masovou komunikaci) směrem k publiku, které je rozptýlené, nesourodé a rozsáhlé. Masová komunikace neumožňuje okamžitou zpětnou vazbu, a v mnoha aspektech se liší od komunikace interpersonální, která je závislá na prostoru a čase.¹²³ Tato komunikace je v sociální rovině a je vyznačována tím, že veškeré její aktivity se dějí skrze média, která jsou jejím prostředníkem.¹²⁴ Masová komunikace je mediální komunikací, na níž se iniciují masová média, která jsou vysokonákladovým periodicky vycházejícím tiskem či rozhlasovým nebo

¹¹⁷ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003, s. 21-22.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 21-22.

¹¹⁹ GILESE, David. *Psychologie médií*. Praha: Grada, 2010, s. 14.

¹²⁰ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2002, s. 89.

¹²¹ Tamtéž, s. 60.

¹²² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003, s. 24.

¹²³ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003, s. 25.

¹²⁴ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, s. 102.

televizním vysíláním, které je určeno početným skupinám posluchačů, velkému a rozsáhlému publiku. Jejich ekvivalenty jsou dostupné v internetové podobě.¹²⁵

Základním účinkem médií je nastolování témat. Jaká témata budou mediována rozhoduje gatekeeper neboli hlídač brány či vrátný. Rozhoduje o výběru událostí do zpráv. „Novináři se při výkonu své profese setkávají s ohromným množstvím potenciálních zpráv, z nichž jen omezené množství mohou využít v obsahu svého média.“¹²⁶ Funkce gatekeepera spočívá ve schopnosti médií ovlivňovat míru pozornosti publika směřující k určitému problému. Může vést k pozitivním důsledkům – „upoutání pozornosti na nějaký nežádoucí jev, ale i k šíření poplašných vln a morální panice“¹²⁷. Často až zdůraznění problému prostřednictvím médií přinutí veřejné instituce k aktivnímu jednání směřujícímu k jeho řešení.¹²⁸ V gatekeepingu¹²⁹, mechanismu výběru zpráv vpuštěných do médií tedy hraje významnou roli osobnost toho, kdo je vybírá. Gatekeeping v dnešním slova smyslu znamená proces výběru informací vpuštěných do médií, a to zejména v souvislosti s mocí jednotlivce, který disponuje informacemi. Výběru zpráv lze tedy připodobnit funkci dveřníka, který některé zprávy do zpravodajství pustí a některé nechá za dveřmi. Jak se dveřník rozhodne, je ovlivněno řadou faktorů. To mohou být profesní rutiny, zájmy či tlaky veřejnosti. Těchto gatekeeperů je však zapojeno při rozhodování obsahu zpravodajství více. Liší se postavením v podnikové hierarchii.¹³⁰ Gatekeeping je možno chápat několika směry. Je ovlivňován individuálně, běžnými rutinami komunikace – tím, co je zajímavé pro zveřejnění v novinách, sociálními institucemi a společnostmi. Na individuální úrovni jsou rozhodnutí ovlivňována osobními preferencemi žurnalisty. Krom osobních názorů hraje roli také pohlaví, sexuální orientace, vzdělání, třída či náboženství. Znalosti a informace o daném tématu určují, jak je žurnalista nezávislý. Tato míra nezávislosti také určuje, ve které zpravodajské relaci se reportáž objeví.¹³¹

Avšak ne všechny události se dostanou do hledáčku médií. K publiku se dostane jen nepatrná část události, které se v posledních dnech staly a skutečnost, zda se dostanou k veřejnosti, není determinována pouze jejich typem.¹³² Agenda setting čili nastolování agendy je jednou z hlavních teorií vážící se k masmédiím. Společnost vnímá daný problém či

¹²⁵ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, s. 24.

¹²⁶ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha, Česká republika: Portál, 2006, s. 38

¹²⁷ HUK, Jaroslav. *Sociologie médií: (žurnalisté, politici a ti ostatní)*. Praha: UJAK, 2008 s. 39

¹²⁸ ŠIMÍČEK, Vojtěch a kol. *Volební kampaň v České republice*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000, s. 32.

¹²⁹ David Mening White – v oblasti mediálních studií poprvé použil výraz Gatekeeping

¹³⁰ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha, Česká republika: Portál, 2006, s. 38-47

¹³¹ SHOEMAKER Pamela a Stephen REESE. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*, 2. Vyd., 1996, s. 85.

¹³² POSPÍŠIL, Jan. *Jak na média*. Kralice na Hané: Computer Media, 2011. s. 28-29

událost tak, jak jsou předkládány médií a jaký je jim přikládán význam. Společnost je tedy médií ovlivňována a přejímá, co média určují za nejdůležitější a o čem má společnost přemýšlet a čeho si všímat – konstruují vlastní realitu¹³³. Moc médií spočívá nejen v tom, že ovlivňují, co si publikum myslí, ale taky to, o čem přemýšlí a jak na dané kauzy a témata publikum nahlíží.¹³⁴ Je to hypotéza o vlivu, respektive účinku médií na názory a myšlenky a na veřejný i politický diskurs. Podle této hypotézy jsou média schopna určovat pořadí důležitosti události, a to úmyslně či neúmyslně.¹³⁵ Walter Lippmann poukazuje na to, že většina našich myšlenek byla vytvořena pomocí médií a v souvislosti s tím rozlišuje okolní svět a pseudosvět – reálný svět versus subjektivně vnímaný svět.¹³⁶ Tato teorie je využívána ve všech formách médií a oblastech veřejné lidské činnosti. Novináři totiž nejsou schopni zachytit všechny informace a události, ani nejsou schopni všechny informace či události reflektovat veřejnosti. Události, o kterých média budou informovat, si sama vytvářejí. Jedním z hlavních důsledků agenda setting je usměrňování. To přidává na významu perspektivám, podle nichž se mají následně orientovat mínění a názory veřejnosti na veřejné osoby a události. „Televizní zprávy mají o některá témata zájem, zatímco jiná témata ignorují, a tím ovlivňují standardy, podle nichž hodnotíme vlády, prezidenty, politická rozhodnutí a uchazeče o veřejné funkce“.¹³⁷

Média mají větší šanci ovlivnit agenda settingem publikum předem neseznámené s předkládaným tématem. Takové publikum je na médiu závislejší a má potřebu být informováno na rozdíl od publika, které je již s tématem seznámeno. To, jaký je použit jazyk či obrazové efekty, také ovlivňuje prožitky a formování názorů publika během vstřebávání informací.¹³⁸ Mediální agenda je souborem nejdůležitějších témat a je operacionalizovaná jako množství prostoru věnovaného danému tématu v mediích – vysílací čas, počet řádků či umístění na titulní straně atd. Téma je v tomto případě chápáno jako problém sociálního charakteru, často konfliktní. Množství respondentů, kteří daná témata označí za nejdůležitější, zastupují agendu veřejnosti.¹³⁹ Informovanost veřejnosti závisí právě na tom, které události a která témata média medializují a poskytnou společnosti. Pokud média určité události

¹³³ Teorie *sociální konstrukce reality* – Berger a Luckmann (1999, s. 9) definují realitu jako „vlastnost náležející jevům, kterým přisuzujeme existenci nezávislou na naší vůli“.

¹³⁴ DEARING, J.W., & ROGERS, E.M. (1996). *Communication concepts 6: Agenda-setting*. Thousand Oaks, s. 36

¹³⁵ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1., Praha: Portál, 2004, s. 16-17.

¹³⁶ KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*, Praha: Karolinum, 1995, s. 119.

¹³⁷ MCCOMBS, M. E., a D. L. Shaw. *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. Public Opinion Quarterly, Vol. 36, 1972, s. 176.

¹³⁸ MCCOMBS, M. E., a D. L. SHAW. *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. Public Opinion Quarterly, Vol. 36, 1972, s. 176

¹³⁹ DEARING, J.W., & ROGERS, E.M. (1996). *Communication concepts 6: Agenda-setting*. Thousand Oaks, s. 2-3

upřednostňují, přikládají jim větší význam, publikum tyto informace vědomě či nevědomě řadí mezi ty důležité a je nuceno o nich přemýšlet. Čtenáři a diváci předpokládají, že témata, která jsou zmiňovaná v médiích, jsou vybírána pečlivě, aby informovala o nejdůležitějších událostech a reflektovala realitu. Se vznikem konceptu agenda setting se objevuje další důležitý termín – míra důležitosti – salience, která je definována jako „*stupeň toho, jak je dané téma v určité agendě vnímáno jako důležité*“¹⁴⁰

Média jsou ovlivňována také cenzurou. Ta může být rozdělována na předběžnou a následnou. Předběžná cenzura je zakotvena v autocenzuře. Autocenzura nastává ve chvíli, kdy žurnalista záměrně manipuluje se svými vyjádřeními ze strachu či z úcty k instituci. To dělá bez zjevného tlaku od konkrétní instituce či autority. Nejvíce se autocenzura objevuje ve společnostech, kde je oficiální vládní cenzura sdělovacích prostředků a kde mohou být novináři pokutováni, propuštěni či souzeni z důvodu nedodržování pravidel cenzury.

Vystupujícím v televizi je často vnuceno téma, podmínky komunikace i vymezení času, které nedává možnost v podstatě cokoli sdělit. Tato cenzura se zdá být politická, ale není tomu tak. Politická kontrola bez pochyby existuje, ale ta je většinou prováděna jmenováním určitých lidí na vedoucí místa. Tato cenzura se dá nazvat autocenzura a provádějí ji novináři, lidé sami ať už vědomě nebo nevědomě z nejistoty o své zaměstnání.¹⁴¹ Autocenzura je denním chlebem thajských novinářů, celkově také obyvatel Thajska. Novináři často cenzurují sebe sami na základě vlastního rozhodnutí (neuveřejní text či neodvysílají připravenou reportáž), pokud jim či jejich zájmům může být třetí stranou vyhrožováno z hlediska obsahu zpráv. Mohou mít redakční pokyny od nadřízeného, musejí se vyvarovat střetu zájmu s ekonomickými sponzory, inzerenty nebo akcionáři dané mediální organizace.¹⁴² Tento princip víceméně předchází cenzuře přímé, kdy médium chce vyhovět těm, kteří by jinak měli snahu jejich činnost omezovat. Formální kontrola masmédií je zahrnuta v zákonech, zahrnuje i rozhodnutí soudů, která upravují tyto zákony a pravidla a regulace, která spravují vládní agentury. Znamená omezování v projevu, veřejné komunikace a celkově omezuje tok informací, které jsou vládou či autoritami považovány za nevyhovující, škodlivé nebo politicky nekorektní. „*V liberálních i totalitních režimech na celém světě musí novináři neustále bojovat proti politické cenzuře*“.¹⁴³

Cenzura omezuje a kontroluje, které informace jsou sdělovány mluveným slovem či psanou formou a jinými formami vyjadřování. Cenzuru zřizuje zpravidla stát, náboženské

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 8

¹⁴¹ BOURDIEU, Pierre. *O televizi*. V nakl. Doplněk 1. vyd. Brno: Doplněk, 2002 s. 11

¹⁴² HERMAN, Edward S. a Noam CHOMSKY. *Manufacturing consent: the political economy of the mass media*. London: Vintage, 1994, s. 78.

¹⁴³ MCNAIR, Brian. *Sociologie žurnalistiky*, Portál, 1998, s. 97.

organizace, armáda a například v podniku vedení firmy. Slouží k zachování hlásaných morálních principů, uchování tajemství či ochraně ideologického monopolu.¹⁴⁴ Nejčastěji se týká médií, tedy veřejně sdělovaných informací, ale v nesvobodných režimech mohou být cenzurovány i soukromě sdělované zprávy. Osoba snažící se obejít cenzuru může být trestána či kriminalizována. Prakticky celou historií lidstva byla cenzura praktikována mocenskými strukturami, jichž byla součástí.¹⁴⁵ „V posledních desetiletích (především od konce druhé světové války) se u masových médií, jež dosáhla určitého stupně zralosti, vyvinuly některé rysy, které společnost považuje za poněkud problematické a jež vedly k vytvoření určitého dohledu nebo pravidel chování ze strany vlád, nebo dokonce nadnárodních orgánů“.¹⁴⁶ Burton a Jiráček¹⁴⁷ dělí regulaci do dvou skupin – interní, tedy dobrovolná, a externí, čili vnucená. Interní, dobrovolná regulace jsou pravidla, která přijímají novinářské svazy či odborové organizace pracovníků v televizním vysílání, externí či vnucená regulace jsou zpravidla zákonná opatření.

Thajsko – mediální trh

Vláda a armáda kontroluje téměř všechny národní televizní sítě a provozuje mnoho radiových sítí Thajska. Multikanálové televize, dostupné prostřednictvím kabelu a satelitu, jsou široce dostupné. Rozhlasový trh, a to zejména v Bangkoku, je silně konkurenční. V hlavním městě a jeho okolí existuje více než 60 stanic. Tisková média jsou ve velké míře v soukromém sektoru, z nichž je hrstka thajsky psaných deníků, na něž připadá většina novinových prodejků.¹⁴⁸ Thajský mediální trh se ve 21. století zásadně proměňoval. Za posledních 15 let vystřídal všechny tři možné statusy, které uděluje organizace Freedom House¹⁴⁹. Index thajské svobody tisku a online médií se změnil od svobodného na částečně svobodný v roce 2006, v roce 2014 byl označen za nesvobodný, a tento status nebyl změněn do současnosti^{150,151} Omezení mediálního výstupu doprovázelo zavedení stanného práva a

¹⁴⁴ DOMINICK, Joseph R. *The dynamics of mass communication*. New York: McGraw-Hill, 1994, s. 401.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 401.

¹⁴⁶ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace, 2. Vyd., Praha: Portál, 2002, s. 148

¹⁴⁷ BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. s. 125

¹⁴⁸ BBC, Asia, Thailand [online], 2014

¹⁴⁹ Freedom House je americká nevládní nezisková organizace. Jejím cílem je hájit demokracii, politické svobody a lidská práva. Každoročně uveřejňuje svou práci, kdy ohodnotí demokratické svobody škálou: svobodný, částečně svobodný, nesvobodný na škále 1-7, kdy 7 je nejhorším výsledkem.

¹⁵⁰ Objevují se i kritiky metodologie organizace Freedom House. Dle nich má organizace mírnější hodnocení pro Spojené státy americké a zároveň se prý dopouští systematických chyb v měření během svých výzkumů, jelikož se spoléhá na „soudce a experty“ a tudíž každý výstup výzkumu obsahuje totožnou chybu, jelikož tyto experti selektují informace a ty obsahují značnou dávku předpojatosti (Zeepedia, 2009, online).

¹⁵¹ FREEDOMHOUSE, *Freedom of press, Thailand* [online], 2014, 2015

armádní převrat v květnu 2014.¹⁵² Reportéři bez hranic¹⁵³ ohodnotili thajskou svobodu médií za rok 2014 indexem 37,94, a tím se Thajsko umístilo na 130. místě ze 180 zemí. Tamější svoboda je tedy hodnocena spíše negativně. V roce 2015 bylo na 134. místě s indexem 40,07. Svobodnější média jsou označována nižším indexem.¹⁵⁴ Další nevládní nezisková organizace zabývající se médií, svobodou projevu a právem na informace je SEAPA¹⁵⁵. Ta v roce 2006 upozorňovala na stále se zhoršující stav svobody tisku v Thajsku. „*Celkové prostředí pro tisk je nestabilní a je denně ohrožováno.*“¹⁵⁶ Situaci thajských médií zhoršuje to, že je regulováno rozhlasové i televizní vysílání a vládou jsou nově sledovány i webové stránky. Thajské ministerstvo informací a komunikace vydalo varovné prohlášení, že jsou webmasteři odpovědní za všechny příspěvky na stránkách, a nařídilo, aby všechny zprávy, které odkazují na monarchii, byly staženy. Důvodem je zachování klidu. I když nejsou žádné pokyny k tomu, co mají přesně novináři psát a mají svobodu pohybu a shromažďování zpráv a informací, vláda urgovala redakce, aby upustily od negativního zpravodajství.¹⁵⁷

Celková situace a stav thajské svobody projevu se začaly zhoršovat od okamžiku, kdy se v roce 2011 dostala k moci nová předsedkyně vlády Jinglak Šinavatrová. Za její vlády se zvýšil počet soudních procesů spojených s porušením cenzury.¹⁵⁸ To je ukotveno v thajském trestním zákoníku ve článku 112 o urážce majestátu - „Lèse majesté“ – ten kdo pomluví, urazí nebo ohrozí Krále či Královnu, jejich dědice nebo regenta, bude potrestán.¹⁵⁹ Jak je uvedeno v trestním zákoníku, Lèse majesté se vztahuje pouze na kritiku krále, královny, korunního prince a vladaře, bývalého soudce Nejvyššího soudu a panuje jako obecný zákaz proti kritice královských projektů a institucí, dynastii Chakri, ze které král pochází a nesmí se kritizovat žádný bývalý král Thajska.¹⁶⁰ Thajská královská rodina je chráněna jedněmi z nej přísnějších zákonů na světě. Dřívější vláda slibovala změnu článku 112 trestního zákoníku, k té však nedošlo a novináři za porušení cenzury mohou být odsouzeni k odnětí svobody na tři až

¹⁵² BBC, Asia, Thailand [online], 2014

¹⁵³ Reporters without borders (Reporters sans frontières) je francouzská nevládní organizace hájící práva a svobody tisku a médií. Jejím cílem je zastat se novinářů a mediálních pracovníků, které sužuje cenzura a perzekuce. Hodnotí svobodu zemí indexem 1-100, kdy 100 je nejhorším možným výsledkem.

¹⁵⁴ REPORTERS WITHOUT BORDERS, Thailand [online], 2014

¹⁵⁵ Organizace SEAPA (2006, online) byla tímto znepokojena, jelikož toto nařízení podporuje již zavedenou autocenzuru. Například stránky podporující vládu jsou dostupné, ty protivládní nikoliv. Thajská asociace novinářů a asociace pro vysílání vyzývala vládu, aby respektovala svobodu projevu a zajistila svobodu tisku. SEAPA – Southeast Asian Press Alliance – Aliance novinářů jihovýchodních asijských zemí založena roku 1998 v Bangkoku, má nyní deset členů – Thajsko, Laos, Kambodža, Vietnam, Barma, Indonésie, Malajsie, Filipíny, Singapur, Východní Timor.

¹⁵⁶ CENTRE FOR MEDIA FREEDOM AND RESPONSIBILITY [online], 2006.

¹⁵⁷ SEAPA, Thailand [online], 2006

¹⁵⁸ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013

¹⁵⁹ STRECKFUSS David. *Truth on Trial in Thailand: Defamation, Treason and Lèse-majesté*. Routledge, 2011, s. 197.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 445-475.

patnáct let.¹⁶¹ Média prozatím mohou kritizovat vládní politiku, upozorňovat na případy korupce a porušování lidských práv, novináři mají ale tendenci vykonávat autocenzuru, pokud jde o armádu, monarchii, soudnictví a další citlivé otázky.¹⁶²

Následně svoboda thajského tisku utrpěla další ránu v důsledku vojenského převratu dne 22. května 2014, který svrhl zvolenou vládu a nastavil juntú¹⁶³. Národní rada pro mír a pořádek, jak se nová vládnoucí strana nazývá, má v čele generála Prayutha Chana, který vyhlásil dočasnou ústavní listinu v srpnu 2014. Nastolený nový režim agresivně prosazuje stávající zákony proti pomluvám a urážkám majestátu a hromadně blokuje sdělovací prostředky. Mnoho novinářů bylo rovněž předvoláno před soud kvůli „nevyhovujícím“ článkům.¹⁶⁴ Thajský král¹⁶⁵ v jednom ze svých projevů řekl, že by uvítal porušení tradice, kdy je na krále nahlíženo jako na člověka, který nedělá nikdy chyby. Uvítal by kritiku své osoby a své vlády, jelikož by se dozvěděl, jaké dělá chyby a mohl by se jich vyvarovat.¹⁶⁶ S tím však bojuje vláda, o čemž dále v textu pojednává obsahová analýza thajského deníku Bangkok Post. Thajská ústava má v sobě zakotvenou svobodu informací, avšak s výjimkami. Přístup k informacím, které by mohly monarchii ohrozit je omezen. Zákon o svobodě informací byl špatně pochopen a vykládán, jeho stanovy nerovnoměrně uplatňovány.¹⁶⁷

Ústava z roku 2007 obnovila a rozšířila svobody projevu a zaručila náhradu prozatímní charty uložené vojenskou vládou v roce 2006. Také byl zákonodárci změněn Zákon o tisku a publikaci z roku 1941, i když velká část právních předpisů vydaných vojenskou vládou zůstala platná a nadále představovala hrozbu svobodě tisku.¹⁶⁸ Takovéto předpisy například kriminalizují pomluvy, které mohou být potrestány pokutami nebo odnětím svobody až na dva roky. V prosinci 2013 námořnictvo podalo trestní oznámení za pomluvu a počítačovou kriminalitu proti novinářům, údajně pro jejich zprávy spojující vojenské pracovníky s obchodem s lidmi.¹⁶⁹ Thajsko prošlo zásadními problémy v pohledu na svobodu tisku a projevu. V roce 2013 propuklo politické násilí a pouliční protesty, jelikož premiérka Šinavatrová a její vláda nebyla ochotna řešit dopady Lèse majesté, které bylo použito proti tradičním i online médiím a jejich pracovníkům. Vláda také křivě obviňovala a žalovala

¹⁶¹ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013

¹⁶² BBC, Asia, Thailand [online], 2014

¹⁶³ Vláda řízená skupinou vojenských představitelů

¹⁶⁴ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2015

¹⁶⁵ Král Bhumibol Adulyadej zemřel 13. října 2016

¹⁶⁶ NATIONMULTIMEDIA, Bangkok: NationMultimedia, [online], 2005

¹⁶⁷ COUNTRY REPORTS ON HUMAN RIGHTS PRACTICES for 2014. *State.gov.* [online], 2015

¹⁶⁸ STRECKFUSS David. *Truth on Trial in Thailand: Defamation, Treason and Lèse-majesté*, Routledge, 2011, s. 199.

¹⁶⁹ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the internet, Thailand* [online], 2014

novináře, zatímco sledovala online média a hrozila ukončením jejich činnosti.¹⁷⁰ Ve stejném roce byla podána první žaloba proti jednotlivci kvůli komentáři na sociální síti Facebook. Tu podala Šinavatrová na karikaturistu Chaie Rachawata, který ji měl pomluvit. Ministr informačních a komunikačních technologií pak oznámil, že webové stránky obsahující urážlivé poznámky vůči premiérce budou okamžitě vypínány, a apeloval na občany, aby nevhodné obsahy nahlašovali úřadům.¹⁷¹ Zákon o urážce majestátu přiřazuje za pomluvu a urážku královské rodiny až 15 let vězení každému, ale žalobce je schopný tuto hranici překročit pomocí zákona o počítačové trestné činnosti z roku 2007, který přiřazuje odnětí svobody až na 5 let za online publikace, jež ohrožují jednotlivce, veřejnost či národní bezpečnost, a také za využití proxy serverů pro získání přístupu k omezenému materiálu. Vláda využívá tento zákon k umlčení nesouhlasu.¹⁷²

V roce 2012 skupina akademiků a aktivistů zřídila Výbor ke změně článku 112, který byl mezinárodně podporován ve svém úsilí zvýšit tlak na reformu zákona. Zástupci parlamentu a premiérka Šinavatrová se k této kampani vyjádřili negativně. Ústavní soud jednomyslně rozhodl, že trestní sankce za trestné činy urážky majestátu neodporují s ústavní ochranou lidských práv včetně svobody projevu, jelikož urážka majestátu je považována za ohrožování národní bezpečnosti. V důsledku těchto překážek bylo úsilí hnutí za změnu článku 112 ztíženo a celý proces významně zpomalen.¹⁷³

Národní komise pro vysílání a telekomunikaci¹⁷⁴ byla založena v roce 2010 jako jediný regulátor pro telekomunikaci a vysílání. Kontroluje tato dvě průmyslová odvětví a soukromé společnosti s vazbami na vládu a armádu. Skládá se z 11 komisařů včetně vysoce postaveného policejního důstojníka a pěti nejvyšších vojenských činitelů. Někteří kritici vyjádřili obavy ohledně nezávislosti této organizace s ohledem na zastoupení vojenských činitelů.¹⁷⁵ Národní komise pro vysílání a telekomunikace pracovala na zavedení regulační kontroly, její hlavní plány byly schváleny a zveřejněny v roce 2012 a jsou právně závazné. Především přerozdělila vysílací licence a určuje, kolik rozhlasových licencí bude pro komerční, veřejné a společenské účely.¹⁷⁶ V roce 2012 byl schválen návrh nařízení, které umožňuje vydávání jednorozhodných zkušebních licencí pro více než sedm tisíc rozhlasových stanic. V roce 2014 stále nebyly licence přerozděleny, i když návrh, dle kterého by 12 stanic mělo být veřejných a 12 komunitních, byl schválen. Ty stanice, které vyhovely kritériím a získaly roční licence,

¹⁷⁰ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013

¹⁷¹ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the internet, Thailand* [online], 2014

¹⁷² FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013

¹⁷³ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the press, Thailand* [online], 2013

¹⁷⁴ NBTC – National broadcasting and telecommunications commission

¹⁷⁵ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013

¹⁷⁶ REPORTERS WITHOUT BORDERS, *Thailand* [online], 2014

musely po vojenském převratu podepsat memorandum a souhlas, že budou spolupracovat s národní komisí pro vysílání a telekomunikaci.¹⁷⁷

V Thajsku bylo v roce 2012 23 milionů uživatelů internetu. Pornografické stránky, stránky s tematikou anti-monarchie a anti-vládní weby jsou předmětem filtrování. Stovky webových stránek byly blokovány armádou po převratu 2014.¹⁷⁸ V roce 2013 vláda usilovala o změnu legislativy v případě počítačové kriminality, chtěla poskytnout orgánům větší volnost k blokování webových stránek bez soudního povolení stejně jako Národní komise pro vysílání a telekomunikace, která navrhovala nařízení o mobilním obsahu. Asociace thajských novinářů a poskytovatelů online zpráv však protestovaly a tento odpor zabránil úsilí organizací v dalším omezování svobody médií a zasahováním do mediálního obsahu.¹⁷⁹ Online aktivita uživatelů je pod kontrolou Operačního centra kybernetické bezpečnosti, které bylo založeno v roce 2011 pod záštitou ministerstva informačních a komunikačních technologií. Napomáhá rychlejšímu blokování internetových stránek s nežádoucím obsahem a k tomuto není třeba soudního příkazu.¹⁸⁰

Thajsko má přes 67 milionů obyvatel, z toho používá internet 38 % populace¹⁸¹ a 18 milionů uživatelů sociálních sítí. We Are Social¹⁸²¹⁸³ tvrdí, že Thajsko je známo posedlostí sociálními sítěmi. Počet uživatelů internetu stále roste, sociální média budou hrát značnou roli ve vývoji průmyslových odvětví a ekonomického trhu v zemi¹⁸⁴. Přístup k internetu mělo v roce 2013 v Thajsku 29 % a v roce 2015 58 % obyvatel. Náklady na internetové služby jsou poměrně vysoké, to je jeden z hlavních důvodů, proč domácnosti internetové připojení nemají. Cenově dostupnější je internet v mobilu, který dnes využívá téměř každý obyvatel Thajska. Ačkoli internet a sociální sítě obsahují rozmanitější obsahy debat než tradiční média, online autocenzura existuje, ba dokonce roste. Vláda a armáda kontroluje všechny komentáře a informace dostupné na sociálních sítích.¹⁸⁵ Díky rozsáhlé kontrole a ostraze již bylo blokováno rozsáhlé spektrum webových stránek. Nejsou blokovány pouze thajské stránky, ale globálně dostupné stránky s negativním vlivem. Kontrola se zaměřuje především na sociální sítě Twitter a Facebook, které jsou v Thajsku hojně využívány – 18 milionů uživatelů Facebooku. Odnětí svobody hrozí každému, kdo sdílí anebo označí obsah urážející monarchii

¹⁷⁷ Tamtéž

¹⁷⁸ BBC, *Asia, Thailand* [online], 2014

¹⁷⁹ FREEDOMHOUSE, *Freedom of press, Thailand* [online], 2014

¹⁸⁰ BBC, *Asia, Thailand* [online], 2014

¹⁸¹ Thailand Social Award. *ZocialRank*. [online]. 2013

¹⁸² WeAreSocial. *Thailand Social Media*. [online] 2013

¹⁸³ Organizace zabývající se celosvětovým využíváním sociálních sítí, digitálních a mobilních technologií.

¹⁸⁴ V roce 2015 dle statistického výzkumu World Stats mělo být v Thajsku 38 milionů internetových uživatelů.

¹⁸⁵ TELECOMMUNICATIONS DATA AND RESEARCH CENTER, Report on the Survey of Thai People's Telecom Behavior [online], 2012-2013

jako „to se mi líbí“.¹⁸⁶ Před vojenským převratem byla společnost rozdělována mezi příznivce a odpůrce vlády Yingluck Šinavatrové. Po převratu byli vojáci posláni do mediálních kanceláří a redakcí, aby kontrolovali a sledovali obsah a zajistili vysílání materiálů junty. Hodně stanic bylo uzavřeno, nicméně většina byla obnovena se zákazem diskuze o politice, s pouze roční licenci.¹⁸⁷

Metodologie výzkumu

Empirický výzkum byl proveden v Thajsku pomocí kvalitativního přístupu, který Disman popisuje jako „*nenumerické šetření a interpretaci sociální reality*“.¹⁸⁸ Data získaná kvalitativním přístupem není možno zobecnit jako u kvantitativního výzkumu, kterým naopak nelze zkoumat jádro problému. Odpovědi na otázky byly zjišťovány pomocí semistandardizovaného rozhovoru. „*V takovém interview jsou otázky jasně a přesně (předem) formulovány a jsou kladeny obvykle stejným způsobem a v tomtéž pořadí. Tazatel podle odpovědi na základní otázku klade ještě další doplňující otázky, nechá respondenta odpověď rozvíjet a ptá se na detaily dalšími otázkami - sondami*“.¹⁸⁹

Rozhovory s Thajci byly provedeny v thajském hlavním městě Bangkoku na univerzitě Chulalongkorn, na fakultě médií a masové komunikace, kde bylo osloveno 15 studentů. Dále byli osloveni tamní novináři, na které jsem získala kontakty během pobytu v Thajsku. S novináři probíhaly rozhovory přes internet – Skype. Výzkum byl prováděn od ledna 2014 do prosince 2015. Druhá část výzkumu se opírá o kvantitativní a kvalitativní obsahovou analýzu thajských anglicky psaných médií. Tato technika výzkumu mediálních obsahů patří k nejpoužívanějším. Hlavním rysem obsahové analýzy je kvantifikace vybraných jevů, které se vyskytují v obsahu, tyto jevy pak zařazuje do vybraných kategorií. Kvantitativní výzkum umožňuje zjistit četnost článků, které se ve sledovaném období týkaly tématu politické situace v Thajsku a královské rodiny. Údaje jsou následně zpracovávány za pomoci statistických operací a promítány do grafů a tabulek.¹⁹⁰ Analýza zahrnuje i výzkum kvalitativní. Kvalitativní část je tvořena analýzou samotného obsahu článků. Cílem je najít témata, která se v textech vyskytují pravidelně, a sledovat, jak se změnila ve stanoveném časovém horizontu. Kritérium pro zařazení článku mezi zkoumané je výskyt klíčových slov „královská rodina“,

¹⁸⁶ FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013

¹⁸⁷ FREEDOMHOUSE, *Freedom of press, Thailand* [online], 2014

¹⁸⁸ DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2007 s. 285

¹⁸⁹ MAJEROVÁ, V., MAJER, E., *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství – část I*. 1. vydání, 2. dotisk, Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze, s. 69

¹⁹⁰ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1., Praha: Portál, 2004, s. 76.

„král“, „korunní princ“, „královna“, „princezna“, či jejich jména, „veličenstvo“ a „Lèse majesté“ v titulku nebo obsahu.

Výzkum byl proveden kvůli jazykové bariéře pouze s anglicky mluvícími respondenty a také obsahová analýza rozebírala pouze anglicky psané články. Respondenti mě upozorňovali, že Thajci mají problém s vyjádřením toho, co chtějí říct, pokud je to negativní či důležitá informace. Při rozhovorech s tím byla potíž, jelikož studenti často odpovídali slovem „nevím“ nebo raději mlčeli. Dle Parka a Kima¹⁹¹ Asiati z historického a kulturního diskurzu užívají nepřímou komunikaci, a je tedy pro Evropany či Američany obtížnější s nimi komunikovat, jelikož ti naopak používají přímý komunikační styl. Kulturní hodnoty tedy determinují styl vyjednávání a komunikace.

Obsahová analýza

Thajsko má několik celostátních deníků, dva vycházejí v anglickém jazyce, pět celostátních televizních stanic a tři celostátní radiové stanice. Thajské celostátní televizní stanice jsou vlastněny vládou nebo armádou. Vláda a armáda rovněž vlastní celostátní radiové stanice. Předmětem analýzy je deník Bangkok Post, který je psán v anglickém jazyce. Zvolenou oblastí analýzy jsou pouze obsahy online verze celostátního deníku. Pro tuto práci bylo zkoumané období od 15. prosince 2015 do 15. února 2016¹⁹². Kritériem výběru článků bylo použití výše zmíněných spojení v nadpise nebo obsahu daných článků. Tyto hodnoty byly prozkoumány a předmětem analýzy byly pouze články, které se týkaly členů thajské královské rodiny. Celkem vybraným kritériím odpovídalo 181 článků. Články o členech nebo královských rodinách jiných zemí byly vyselektovány. Bangkok Post, pokud publikoval články o jiných vládnoucích elitách, psal především o britské a brunejské královské rodině. O královské rodině jako celku Bangkok Post publikoval pouze dva články, a to v souvislosti s odsouzeným bývalým makléřem, který měl urazit na cti celou královskou rodinu. Druhý článek informoval o tom, že premiér hodnotí účasti na oslavných akcích krále jako jasný důkaz toho, že thajský lid ctí celou královskou rodinu. Z královské rodiny se nejvíc psalo o králi. Především v souvislosti s volbou nového buddhistického hlavního mnicha, jehož musí vláda králi představit. O tomto tématu bylo publikováno 13 článků. Deset článků psalo o králi v oslavujícím duchu, či články informovaly o událostech pořádaných na jeho počest a o oslavách například jeho narozenin či korunovace¹⁹³. O jeho narozeninách bylo napsáno šest

¹⁹¹ Park, M-S. & Kim, M-S. Communication practices in Korea. *Communication Quarterly*, s. 47

¹⁹² Starší články byly již nepřístupné, byly přesunuty do archivu Bangkok Postu.

¹⁹³ Thajský král je nejdéle panujícím králem na světě, je ve funkci od roku 1946.

článků za sledované období. Osm článků informovalo o cyklistickém závodě, který pořádal na počest svého otce korunní princ.

Články o královně informovaly především o oslavách jejích narozenin – osm článků, o tom, že královna je patronkou mnohých organizací a angažuje se v charitativních akcích – šest článků. Královna také propaguje thajskou kulturu a folklor, o akcích pořádaných královnou či o výstavách, které mají veřejnost seznámit s jejím životem, bylo publikováno osm článků. O korunním princovi bylo publikováno jen sedm článků. Jeden, který informoval o tom, že princ vyznamenal postiženého chlapce, který se zúčastnil jeho cyklistického závodu na počest krále, další dva články spojeny právě se závodem, který princ pořádal. Ostatní články se týkaly ceremonie za zesnulého hlavního mnicha, jehož pohřbu se princ zúčastnil v doprovodu svých sester princezen. O princeznách se psalo také v souvislosti s ceremonií k pohřbu zesnulého mnicha. Články pojící se s Lèse majesté byly především o skandálu, který postihl tamní vládu, která měla být údajně zkorumpovaná. Vláda obvinila protivládni aktivisty i z Lèse majesté. O tomto tématu bylo publikováno 18 článků. Bangkok Post informoval svoje čtenáře také o tom, že vláda zpřísnila tresty za porušení Lèse majesté. Dřívější patnáctileté odnětí svobody zvedla na třicetileté. Dalších deset článků se zabývalo kritikou amerického a britského velvyslance, kteří kritizují převážně délku odnětí svobody za porušení zákona a nepovažují Lèse majesté za pozitivní zákon. Ačkoli se k Lèse majesté vyjádřili hanlivě a dle thajské policie porušili zákon, mají stále diplomatickou ochranu a nemohou být stíháni. Jedenáct článků informovalo o odsouzení či obžalování občanů z porušení Lèse majesté.

Charakteristika článků

Články o královské rodině byly převážně informativní, zpravodajské. Samozřejmě žádný z nich neurážel žádného člena rodiny, neporušoval tedy Lèse majesté. Ve člancích se čtenáři mohli dozvědět o činnosti královské rodiny ve spojení s těmito tématy:

- 1) **Charita** – Kráľi, který podporuje charitu, byla přidělena medaile. Král je patronem mnoha nadací, naposledy založil nadaci pro lepší zdravotnictví, ke stému výročí narození svého otce. Dále král na prosby královny zaplatil renovaci vládní budovy, která se změnila v muzeum thajského folklóru. Královna podporuje a je patronkou několika nadací, především zdravotnických. Pomáhá nevidomým a ženám s rakovinou prsu. Výstavy, které jsou o královnině životě, posílají své výtěžky rovněž na dobročinné účely.
- 2) **Narozeniny** – Narozeniny krále či královny jsou v Thajsku velkou událostí. Články informovaly o tom, že země je během oslav 88. narozenin „vzhůru nohama“. Lidé

zpívají, pořádají průvody, ohňostroje. Korunní princ uspořádal „Závod pro otce“, kterého se zúčastnily stovky tisíc Thajců i cizinců. Král však byl v té době v nemocnici, jelikož měl zdravotní problémy, Bangkok Post informoval i o oslavách, které se děly před nemocnicí. Královna oslavy svých narozenin využívá k propagaci thajské kultury a podpoře charity. K narozeninám princezny byla zprovozněna webová stránka, na které je sbírka všech jejích uměleckých děl - keramika, fotografie, literatura, písně, kresby. O princezně se psalo, že je umělecky nadaná a zajímá ji kultura a filozofie.

- 3) **Ceremonie** – Důležitou událostí, které se zúčastnili členové rodiny, byl pohřeb zesnulého hlavního mnicha. Tento pohřeb byl financován králem, který se jej ze zdravotních důvodů nemohl zúčastnit.
- 4) **Volba nového mnicha** – V Thajsku převládá buddhistické náboženství, volba nového patriarchy je důležitým milníkem. Králi musí být představen kandidát, který je schválen premiérem. Premiér ale nevyslyšel radu buddhistických mnichů, kteří dle tradice jmenovali nejstaršího mnicha patriarchou. Premiér nechce kontroverzního mnicha představovat králi, jelikož měl v dřívějších letech úzké kontakty s problémovým opatem. Toto téma bylo nejčastějším ve spojitosti s králem.
- 5) **Kultura** – Král je prezentovaný jako renesanční člověk, nadaný v několika oborech. Jeho skladby se hrály na festivalu vážné hudby, kde se sešly orchestry z celého světa. K narozeninám krále i královny byly pořádány kulturní akce, především hudebního rázu – korejská houslistka či bangkocký orchestr hráli k jeho narozeninám. O králi i královně byly pořádány výstavy, aby lidé mohli nahlédnout do jejich soukromého života prostřednictvím fotek.
- 6) **Královo zdraví** – Jelikož je král skoro devadesátiletý, poslední dobou ho trápí zdraví. Thajci chodí k jeho nemocnici a přejí mu zdraví. Když nemocnici opustil, aby se po čtyřech měsících alespoň prošel, čekaly na něho stovky lidí. Bangkok Post informoval o jeho zdravotním stavu – horečky, záněty v koleni, na plicích, dýchací obtíže a špatné krevní testy.
- 7) **Králův pes** – Média informovala o úmrtí krále oblíbeného psa, Bangkok Post vydal tři články o jeho smrti a informoval, že se o psovi natáčí film.
- 8) **Královy nápady** – Mnohokrát byly v člancích zmiňovány královy schopnosti a brilantní nápady. Například řešení sucha přehradou, ekonomické analýzy a filozofie, které by měly pomoci thajské ekonomice, a celkově zemi stát

se rozvinutou zemí. Pomáhal svými nápady v zemědělství (eco-smart model) a velmi se angažuje v trvale udržitelném rozvoji, jenž Thajsko začalo nově podporovat. Názory a nápady krále jsou součástí knihy o trvale udržitelném rozvoji od jiných autorů. Královu teorii o lepším zemědělství mohou děti vidět v kinech, je zpracovaná do dětského filmu.

O členech královské rodiny se čtenáři dozvěděli pouze pozitivní zprávy. Novináři zdůrazňovali v článcích, jak výjimečný je především král. V článcích bylo často použito spojení „na počest“ a k „vyjádření úcty“.

Články o Lèse majesté byly v korelaci s několika dalšími tématy. Byly často spojeny s jinými politickými kauzami a figurovalo v nich hodně jmen. Především se čtenáři deníku Bangkok Post dočetli o těchto tématech:

- 1) **Odsouzení za porušení Lèse majesté** – V Thajsku proběhlo za sledované období několik kauz ohledně urážky majestátu a královské rodiny. Všechny případy se týkaly internetového zločinu. Bývalý makléř byl odsouzen k šesti letům vězení za urážku majestátu, na 32 let odnětí svobody byl odsouzen muž, který „dal Like“ k obrázku, na němž byl vyobrazený vykastrovaný král. Dále byla odsouzena žena, která pracovala jako editorka thajského časopisu. Její prací bylo kontrolovat příspěvky čtenářů online verze. Protože nestáhla negativní a urážející komentáře, byla odsouzena k osmi měsícům vězení a pokutě 20 000 bathů – 13 600 Kč, jelikož „pomáhala“ trestnému činu. Dále Bangkok Post informoval o lidech, kteří byli odsouzeni za kritizování vlády junty. Články uváděly i případy obžalovaných osob. Nejčastěji se mluvilo o muži, který byl obžalován za internetový zločin, urážku majestátu. V době, kdy měl zločin spáchat, však byl ve vězení. Veřejnost byla informována i o dvou úmrtích při vykonávání trestu.
- 2) **Lidská práva** – Lèse majesté dle některých aktivistů ohrožuje lidská práva. Thajská komise pro lidská práva uvedla, že vzhledem ke kauzám o přestupcích Lèse majesté se úroveň ochrany lidských práv a jejich dodržování zhoršila. Dále Bangkok Post informoval o protestech protivládních aktivistů, kteří byli následně oprostěni viny za porušování Lèse majesté díky pomoci komise. V jednom publicistickém článku se autor vyjádřil k problematice lidských práv a Lèse majesté, vyzval čtenáře, aby řešili lidská práva a stmelili se.
- 3) **Velvyslanci** – O Lèse majesté se psalo v deseti článcích spojených s kritikou tohoto zákona americkým a britským velvyslancem v Thajsku. Oba se vyjádřili k délce trestů a označili ji jako nepřiměřenou a kritizovali situaci lidských práv v zemi.

Podle policie je to trestným činem, nicméně velvyslanci mají imunitu. Vláda však navrhla disciplinární řízení. K tomuto se v komentáři vyjádřil čtenář, jehož názor byl publikován v článku. Komentář souhlasil s výroky velvyslance a bylo v něm tvrzení, že král v minulosti Lèse majesté také kritizoval, proto by mohl souhlasit s velvyslancovou kritikou zákona.

- 4) **Cenzura** – S britským velvyslancem udělali thajští studenti studující v Británii rozhovor. Tento pětistránkový rozhovor měl být otištěn v ročním vydání časopisu asociace thajských elitních studentů, ale byl z čísla vymazán a studenti následně dostali lekci o autocenzuře. Během prosince 2015 byl třikrát vymazán článek z novin. Pokaždé se cenzura týkala mezinárodního vydání New York Times, kde bylo místo článků prázdné bílé místo. Články se týkaly stagnující thajské ekonomiky, rozebíraly chod královské kanceláře a toho, jak královská rodina nakládá s financemi.
- 5) **Korupce a aktivisté** – Thajská vláda čelila velkým problémům s aktivisty, jelikož několik thajských studentů protestovalo proti vládě. O protestech a aktivistech bylo vydáno 18 článků. Dle nich je vláda v čele s premiérem a jeho manželkou zkorumpovaná. Studenti protestovali kvůli ceně nového parku vybudovaného u armádní budovy. Byli zatčeni, jelikož u nich prý byly nalezeny materiály usvědčující je z porušení Lèse majesté. Aktivisté byli z porušení Lèse majesté obviněni a někteří zadrženi. Jeden z nich odletěl do zahraničí a požádal o azyl. Jedna z aktivistek žádala o zrušení provizorního „vězení“ v armádní budově, kde údajně zemřeli dva zadrženi z předchozích případů porušení zákona o ochraně majestátu.
- 6) **Změna délky trestu** – Od převratu v květnu 2014 bylo za porušení Lèse majesté stíháno minimálně 61 lidí. Nynější vláda junty však nastavila vyšší tresty za porušení tohoto zákona. O dvojnásobném navýšení horní hranice počtu let odnětí svobody se psalo v pěti článcích za sledované období. K až třicetiletým trestům za urážku majestátu se negativně vyjádřil americký velvyslanec.

Obsahová analýza této studie byla provedena na vzorku 181 článků, které se týkaly královské rodiny a zákona Lèse majesté, který má tuto rodinu chránit od urážek na cti a od ohrožení pomluvami. Byly zkoumány články z anglicky psaného deníku Bangkok Post, který je nejčtenějším anglicky psaným médiem a má svou online verzi.

Webmasteri jsou povinni kontrolovat příspěvky čtenářů, ačkoliv je na každém stránce deníku čtenář varován, aby neporušoval Lèse majesté, pokud webmaster ponechá hanlivý

článek, je to bráno jako přestupek a pracovník deníku může být potrestán obdobně, jako kdyby se porušení Lèse majesté dopustil sám. Články byly v naprosté většině publicistické, přes 95 % a nejvíce se v nich skloňovalo královo jméno. O králi se psalo ve spojitosti s charitou, oslavami jeho narozenin či osoby samotné, vyjadřování cti a respektu ale i o jeho povinnostech – pohřeb zesnulého mnicha, volba nového hlavního buddhistického mnicha. O královně se psalo v souvislosti s jejími narozeninami, charitou a kulturními akcemi, v nichž se velmi angažuje a snaží se propagovat thajský folklor. O dětech královského páru Bangkok Post v porovnání s rodiči publikoval článků podstatně méně. Korunní princ pořádal cyklistický „Závod pro otce“, o kterém bylo napsáno deset článků a který byl považován za projev úcty královské rodině, jelikož se ho účastnily stovky tisíc lidí. Princezny a jejich život medializovaný v Bangkok Post takřka není. Ve výzkumném vzorku se o nich psalo pouze v souvislosti s pohřbem zesnulého mnicha, jenž byl sponzorován královskou rodinou a na počest jedné z princezen byl k jejím narozeninám zprovozněn web o jejím životě a nadání. O Lèse majesté Bangkok Post otiskl srovnatelné množství článků jako o králi. V Thajsku proběhlo za sledované období několik kauz ohledně urážky majestátu a královské rodiny. Všechny případy se týkaly internetového zločinu. Bangkok Post informoval o trestech a průběhu soudních řízení spojených s tímto tématem, o situaci lidských práv v zemi, zvýšení trestů za porušení tohoto zákona a o kauzách amerického a britského velvyslance, kteří tyto skutečnosti kritizovali. Mediální obraz thajské královské rodiny je tedy velmi idealizovaný, jelikož lidé nemají žádné negativní informace, ale zároveň přibývá případů Lèse majesté, urážky majestátu.

Analýza rozhovorů se studenty

Se studenty byl navázán kontakt při návštěvě thajské metropole. Šlo o thajskou mládež, která byla poměrně tichá a velmi stydlivá. Nejprve byl osloven jeden student, který se pohyboval po exteriéru fakulty, ten následně kontaktoval spolužáky, kteří souhlasili s poskytnutím rozhovorů.

Identifikační tabulka - studenti

Jméno	Příjmení	Věk	Pohlaví
Aekraphong	S.	23	Muž
Akihiro	N.	23	Muž
Dissaya	K.	22	Žena
Gonthorn	P.	22	Muž
Guayteaw	neuvejeno	22	Muž

Kiritchnut	neuveveno	23	Muž
Nattamon	S.	21	Žena
Noon	neuveveno	22	Muž
Pornchanok	P.	23	Muž
Proud	neuveveno	22	Žena
Sangkaras	W.	22	Muž
Sasisha	D.	22	Žena
Supon	S.	22	Muž
Tanyaluck	S.	22	Žena
Thammorory	S.	21	Žena

Bylo v zásadě těžké získat odpovědi, jelikož respondenti někdy odpovídali jednou větou či slovem „nevím“. Sběr dat probíhal během večerních hodin, kdy studenti pracovali na společném projektu v prostorách školy. Patnácti studentům bylo položeno dvanáct otázek.

Současná podoba médií je studenty vnímána sice rozdílně, nicméně nikdo z respondentů se k ní nevyjádřil kladně. Mediální situaci studentky označily jako *soap operu*, hlavním důvodem je plytký a nezajímavý obsah sdělení. „*Naše zprávy jsou spíš upovídáné, než jasně a přímočaré a to často vede k nedorozumění*“ (Proud). Většina respondentů uvedla, že je to zakotveno v thajské kultuře, jelikož Thajci nedokážou být přímí či otevření. Studentům přijde, že média jsou orientována na zisk a že jsou ovlivňována svými inzerenty, kteří určují, o čem se má psát, aniž by reflektovala to, co je opravdu důležité a zajímavé. „*Zdá se mi, že lidé mají tendenci věnovat pozornost pár vybraným tématům. Například jakési mystické záhady a celebrity*“ (Dissaya). Osm respondentů uvedlo, že tamní média nejsou svobodná, jelikož jsou ovlivňována především vládou, které slouží. Jako další ovlivňující faktory uvedli vojáky a investory. „*Pokud mám naše média popsat tím nejpřímochařejším způsobem, řekl bych, že jsou až moc ovládána vládou*“ (Gonthorn). Pouze dva studenti označili média jako svobodná, zbytek respondentů je uvedl jako povětšinou nesvobodná či rozhodně nesvobodná. „*Vše je cenzurováno a filtrováno podle toho, co je adekvátní a vhodné k prezentování Thajcům, a to se především týká politických témat*“ (Noon). Média jsou dle respondentů ovlivňována především politiky, vládou, organizacemi a podnikateli. Respondenti s touto situací nesouhlasí. Thajský lid by podle nich měl mít právo získávat pravdivé zprávy. Thajci by měli vědět, co se doopravdy v jejich zemi děje. „*Je jasné, že jsou naše média filtrována a hlídána současnou vládou, vůči které nemám žádné jiné výhrady a musím říct, že je mi sympatičtější, než vláda předchozí*“ (Dissaya)

Celkově se situace médií studentům nelíbí, jelikož média ovlivňují veřejné mínění, a proto by šířené informace měly být pravdivé, věrohodné a objektivní. Dle respondentů thajský lid neví, co se v zemi opravdu děje a získává pouze ty informace, které vláda dovolí medializovat, pokud však lidé nehledají v zahraničních zdrojích. Média se zabývají podle nich „nedůležitými“ tématy, kvůli kterým je veřejnost roztržitá a nezajímá se o důležité události. *„Naše média se snaží zaslepit lidi a navést je, aby viděli jen to, co média chtějí, aby viděli“* (Aekraphong). Studenti jako nejdůležitější thajské médium považují internet a sociální média díky své dostupnosti a schopnosti spojit okamžitě uživatele. Internet dle respondentů umožňuje lidem sdílet svoje názory na získávané informace a lepší rozhled. *„Lidé se ale musí ještě hodně učit a pochopit, jak je internet mocný“* (Aekraphong). Dále byla také často zmiňována televize, která je dle Thajců hlavním informačním kanálem. Sedm respondentů se cítí být ještě v té „klasické“ skupině lidí, která věří nejvíce televizi. Přístup k televizním zprávám má v podstatě každý, televize nabízí informaci s obrazem dohromady, což podle studentů zjednodušuje přijímání informace. Většina respondentů uvedla, že v celém Thajsku je nejdůležitějším médiem televize, protože ji většina lidí má doma či k ní má lehký přístup, starší generace internet nevyužívá. Jeden respondent jako nejdůležitější thajský zdroj informací uvedl noviny a jeden uvedl internet.

Dalším tématem rozhovoru byla žurnalistika. Respondenti vnímají thajského žurnalistu jako člověka, který zastává roli gatekeepera, hlídacího psa, a zároveň dává veřejnosti odpovědi na otázky a zaručuje přístup k pravdivým informacím. Dle mnohých je však jeho práce narušována třetími stranami. Vidím thajské novináře *„jako lidi, kteří by chtěli reflektovat pravdu a informovat veřejnost jak nejlépe dovedou. Bohužel je nad nimi dominantní třetí strana, která tomu určitým způsobem zabraňuje“* (Sasisha) či *„jako člověka, který prezentuje informace a zprávy, které již byly zkontrolovány či dokonce upraveny někým jiným“* (Supon). Studenti dále uvádějí, že novináři často *„obětují vše, aby se dostali k informacím, které jim vydělají peníze nebo získají prestiž, aniž by se ohlíželi na ostatní a na to, co je správné. Bohužel těchto je až příliš.“* (Dissaya)

Respondenti vidí svobodu médií jako možnost umožnit přístup lidem ke všem pravdivým informacím a zároveň reflektovat tyto pravdivé informace. Novináři by se podle nich neměli bát kontroly či trestů za to, že odvádějí spravedlivou práci a nebudou *„se muset pohybovat skrytě jako partyzáni“* (Supon). Zprávy by měly být morální etické a neublížovat nikomu. To dle nich pramení ze svobody projevu. *„Svoboda je vždy nejlepším řešením, ale mnoho médií ji tady interpretují nesprávným způsobem. Místo toho, že by tento pojem znamenal svobodu v získávání pravdivých informací, tato média tvrdí, že svoboda je právo“*

zasahovat do soukromí ostatních“ (Tanyaluck). Většina studentů uvedla, že chtějí zpřístupnit veřejnosti pravdivé informace a změnit systém, jakým je nyní veřejnost informována a manipulována a proto se přihlásili ke studiu žurnalistiky. Někteří uváděli, že by chtěli v budoucnosti pracovat v PR, někteří v televizi, magazínech, novinách, reklamě, sociálních médiích, i ve filmu. Někteří vidí svoje studium jako investici do budoucna, jelikož je to zajímavý obor, doufají, že jednou budou moct pravdivě veřejnost informovat a že se dostanou na zajímavá místa a k zajímavým informacím. Zároveň si uvědomují, že jsou schopni kriticky zhodnotit ty informace, které se k nim dostanou. Někteří berou žurnalistiku jako svůj sen, jiní jako poslání zlepšit situaci v Thajsku. „Na žurnalistice miluji, že mě učí nové věci. Mohu sdílet svoje zážitky a nabyté zkušenosti a vědění“ (Gonthorn).

Se studenty jsem mluvila také o vývoji médií. Dle respondentů jsou současná média rychlejší a důvěryhodnější, digitalizovaná. Informace se šíří rychleji a je zde možnost obousměrné komunikace. Dle dvou respondentů jsou více orientována na zisk. Největší změnou je podle všech internet a s ním sociální média, která vytlačují tradiční média. „V dnešní době jsou média více neopatrná a nedbají důsledků, které mohou zapříčinit tím, co napíšou či odvysílají“ (Gonthorn) Respondenti uvedli, že čekají další vývoj médií především po technické stránce, kdy se média budou nadále modernizovat, digitalizovat a postupně přejdou do online formy, která je rychlejší a rozšiřuje se velmi rychle čili že internet a televize se stanou nejdůležitějšími zdroji informací na úkor tisku. Dále by si přáli, aby se obsah změnila na více transparentní a pravdivý. Někteří si ovšem nejsou jisti, jestli je to v Thajsku možné. Někteří očekávají svobodu projevu, konec zákazům a regulacím a další vývoj obousměrné komunikace. „Lidé se musí ještě hodně naučit o moci médií. Byl bych šťastný, kdyby naše média respektovala ostatní lidi a především podávala důležité zprávy“ (Tanyaluck).

Respondenti uvedli, že média v Thajsku nejsou dostatečně informativní. Několikrát je nazvali soap operou, kde je více senzace a emocí než důležitých a objektivních informací. Dávají to za vinu i své kultuře – nedokážou říct věci jednoduše a přímo. Všichni respondenti uvedli, že by média měla být více pravdomluvná, objektivní, spravedlivá a bez předsudků, a že by měla poskytovat mnohem více informací. Také se zmiňovali o etice a morálnosti zpráv a o ochraně soukromí především na sociálních sítích. Dle některých respondentů by i lidé měli změnit přístup v užívání médií, jelikož skoro každý může do světa vypustit jakousi zprávu, která může mít negativní dopady. „V médiích by se měli pohybovat pouze lidé, kteří mají znalosti v oboru. Lidé, kteří tento obor studují nebo vystudovali, aby mohli vyvíjet a zlepšit úroveň masové komunikace“ (Kritchanut). Dále respondenti uvedli, že profesionálové,

kteří pracují v médiích, by se neměli bát postihu za dobře odvedenou práci. „V médiích by se měla prosadit mladá generace lidí, kteří by do nich vnesli důležitější věci než pomluvy a celebrity. Zábava samozřejmě lidem pomáhá, ale země nefunguje na základě zábavy“ (Dissaya).

Analýza rozhovorů s novináři

S novináři byly vedeny otevřené rozhovory pomocí programu Skype, respondenti byli velmi sdílní. Kontakty byly získány díky navázaným vztahům během měsíčního pobytu v jihovýchodní Asii. Vzhledem k situaci a thajským zákonům si někteří respondenti nepřáli uvádět svá příjmení.

Identifikační tabulka – novináři

Jméno	Příjmení	Věk	Pohlaví
Pong	P.	28	Muž
Ret	K.	25	Muž
Surachetch	P.	26	Muž
Thanakorn	I.	24	Muž
Topper	W.	26	Muž

Respondenti se shodli, že současná vláda junty není demokratická. Nazývají ji diktaturou, která nastavila nová pravidla, ale ne zákony. Samozřejmě se tato situace reflektuje i v médiích. Respondenti byli z této situace skleslí a tvrdili, že se jako občané necítí dobře, jelikož „v Thajsku již nevládne demokracie“ (Ret). O současné situaci médií tvrdí, že je ještě horší, než situace za vlády bývalé premiérky Yingluck Shinawatrové. „Pokud kritizuješ královskou rodinu, pošlou tě do vězení, na to je zákon“ (Pong) „a nyní k tomu přibylo i to, že nesmíš kritizovat ani vládu. Jakmile někdo kritizuje nebo je třeba investigativní novinář, klidně ho unesou a vyptávají se na jeho názory, zmizí klidně na týden“ (Suracheth).

Novináři se shodují, že lidé na venkově stále věří tomu, co slyší a vidí v televizi. Ačkoliv vláda vlastní televizní stanice a je vysíláno jen to, co vládu ukazuje v dobrém světle, ačkoliv je to jen část pravdivého obrazu země anebo lež. „Vesničani jsou OK s tím, že není demokracie“ (Suracheth). Novináři tvrdí, že kritizovat vládu se smí jen okrajově, nesmí se jmenovat a veřejnost je upozorňována, že kritika vlády není dobrá. „Pamatuju si, že před pár měsíci bylo v televizi řečeno, že někdo¹⁹⁴ z vlády byl zkorumpován a že se ztratily peníze při výstavbě parku, který nemohl stát tolik, kolik politici říkají, že stál“ (Pong). V televizi se lidé

¹⁹⁴ Na slovo „někdo“ dal velký důraz

doslechnou, že „vládu nemůžeme kritizovat, ale lidé mají právo a chtějí vědět, za co jsou utráceny peníze z daní“ (Suracheth). Dle respondentů vláda cenzuruje i zahraniční média, která se dostanou k thajským médiím – „Viděl jsem otištěný článek, myslím si, že z *New York Times*, a byla v něm bílá místa, někdo prostě vymazal to, co se nehodilo“ (Thanakorn). Dle respondentů politická situace neovlivňuje všechny žurnalisty. Například fotoreportéři nejsou ničím vázání. „Já doufám, že svoboda médií bude v budoucnu lépe chráněna a budoucí novináři budou chtít pomoci zemi tuto situaci zlepšit“ (Pong). Práce žurnalisty je dle respondentů především o odhalování pravdy, nicméně vláda jim právě tu nejdůležitější složku práce znesnadňuje. Otázka autocenzury zůstala v podstatě nezodpovězena, jelikož nikdo z respondentů nevěděl, co tento termín znamená. Ani po vysvětlení se k tomuto tématu dále nevyjadřovali.

Ačkoliv je zakázáno o členech královské rodiny psát negativně, novináři vypověděli, že královská rodina je pro Thajce „tradiční senzací“. Jelikož je královská rodina u moci velmi dlouhou dobu, lidé jsou na ní prakticky závislí. Lidé se naučili oddělovat krále a královskou rodinu od vlády, jelikož král nemá pravomoc vládu odvolat či vstupovat do jednání. Zatímco respondenti nebyli schopni říct, zda většina Thajců souhlasí se současnou vládou země, jsou si jisti, že královskou rodinu má v oblibě naprostá většina thajské populace. „Lidé by měli vědět i špatné věci o královské rodině“ (Suracheth). Respondenti nesouhlasí s tím, že je zákonem upravováno to, co může být medializováno a co ne, nicméně se snažili vysvětlit, že v Thajsku je ještě „jiná doba“ – „musíš pochopit, že jsme rozvojová země, v něčem jsme o krok pozadu“ (Pong). „Žijeme v tom, že se to nesmí, asi to někdo nevnímá jako tak zásadní věc“ (Topper).

Respondenti vyjádřili obavy nad tím, jak se bude vyvíjet dál mediální obraz krále a ačkoliv tvrdili, že veřejnost ho zbožňuje, vyskytují se i tací, kteří o jeho bezchybnosti pochybují. „Většina lidí se bojí, co přinese jeho nástupce. Náš král je už hodně starý a někdo si myslí, že už není dost dobrý, ačkoliv se o tom nikde nedozví. Lidé si myslí, že by mohl něco pokazit“ (Suracheth). Respondenti vnímají tlak médií a vlády na veřejnost, pokud jde o královskou rodinu „když má například král narozeniny, máme státní svátek, lidé ho oslavují, ale neprodává se alkohol, já bych si na něho třeba dal pivo, ale nepotřebuji celý den jásat, že má narozeniny“ (Topper). V médiích se veřejnost dozví nejvíc o králi, který je nazýván jako „otec“. Thajci ho obecně mají rádi a respektují ho. „Nejradši mám krále, stejně jako já studoval zemědělství. Jednou jsem ho viděl u nás ve městě, ze kterého pocházím, mluvil tam o udržitelném rozvoji a to mi bylo velmi sympatické“ (Pong). „Král hodně cestuje

a snaží se lidem pomoci k lepšímu životu, jezdí do hor, aby věděl, jak jeho lidé hospodaří a žijí (Suracheth).

Závěr

Tato práce se zabývala svobodou médií v Thajsku. Práce byla rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. V teoretické části byl definován pojem médium a jeho formy, byl vysvětlen proces výběru publikovaných článků pomocí teorie gatekeepingu a teorie zpravodajských hodnot a agenda setting. Prvně jmenovaná nastoluje myšlenku, že v každé mediální organizaci působí někdo, kdo má rozhodovací moc v otázce, co se stane publikovanou zprávou, projde tzv. bránou (angl. „gate“), a co nebude mediálně zpracováno. Ne každá událost má stejnou šanci stát se zprávou. Podle teorie zpravodajských hodnot musí každá událost splňovat určité vlastnosti, aby se mohla stát zprávou. Jelikož média mají obrovský vliv na přemýšlení, chování, postoje a názory jednotlivce a společnosti, je potřeba, aby instituce médií poskytovala pravdu a sloužila k veřejnému dobru. Teoretická část také popisuje thajský mediální trh.

Obsahová analýza thajského anglicky psaného deníku Bangkok Post vyhodnotila články pozitivně či neutrálně se vyjadřující o členech královské rodiny, většinou s vyjádřeným respektem a úctou. Informovaly o oslavách k příležitostem životních událostí krále či královny, informovaly o jejich životě, štedrnosti a o tom, jak lidé tyto události sdílí se svými panovníky. Čtenáři Bangkok Post se dočetli i o povinnostech krále a ostatních členů rodiny. V Thajsku proběhlo za sledované období několik kauz týkajících se urážky majestátu a královské rodiny. Všechny případy se týkaly online článků či komentářů zločinu. Bangkok Post informoval o trestech a průběhu soudních řízení spojených s tímto tématem, o situaci lidských práv v zemi, zvýšení trestů za porušení tohoto zákona a o kauzách amerického a britského velvyslance, kteří tyto skutečnosti kritizovali. O tomto tématu se tedy v Thajsku mluví a téma samotné nepodléhá cenzuře. Pro analýzu bylo přečteno celkem 181 článků vydaných od 15. prosince 2015 do 15. února 2016. Tyto články byly vyhledávány pomocí klíčových slov spojených s královskou rodinou a zákonem, který chrání majestát před urážkou, Lèse majesté. Dále byly provedeny polostrukturované rozhovory s dvaceti respondenty. Dotazování byli studenti žurnalistiky na fakultě masové komunikace na univerzitě Chulalongkorn v Bangkoku a thajští žurnalisté.

Respondenti se celkově o situaci thajských médií vyjadřovali negativně. Naprostá většina (osmnáct z dvaceti) respondentů vnímá média jako instituci ovládanou třetí stranou, a to zejména vládou. Respondenti si uvědomují, že vláda má nad médii moc a kritizují to. Dle

respondentů potřebují být thajská média víc transparentní a měla by podávat důležitější informace, jelikož veřejnost má právo dozvědět se, co se opravdu v zemi děje. Novináři by tedy měli přinášet pravdivé informace a neměli by se za svoji dobře odvedenou práci bát trestu odnětí svobody či pokuty. Respondenti uvedli, že vláda dovoluje vysílat či otisknout pouze pozitivní zprávy o chodu země, proto lidé této vládě věří a podporují ji, i když není demokratická. Míra svobody médií v Thajsku je ovlivňována zákony a politickou situací země, thajská média tedy nejsou svobodná. Výsledky výzkumu se shodují s teoretickou částí práce.

Seznam použitých zdrojů

- BBC, *Asia, Thailand* [online], 2014, [cit. 2015-30-09], Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-asia-15639421>
- BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. ISBN 80-85947-67-6.
- CENTRE FOR MEDIA FREEDOM AND RESPONSIBILITY, 2006 [cit. 2016-09-01], Dostupné z: <http://cmfr-phil.org/uncategorized/press-freedom-in-thailanerodes-seapa>
- COUNTRY REPORTS ON HUMAN RIGHTS PRACTICES for 2014. *State.gov*. [online], 2015 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/#wrapper>
- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2007. 374 s. ISBN 978-80-246-0139-7.
- DOMINICK, Joseph R. *The dynamics of mass communication*. New York: McGraw-Hill, 1994. ISBN 0-07-017882-8.
- FREEDOMHOUSE, *Freedom of press, Thailand* [online], 2014, [cit. 2015-30-09]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2014/thailand>
- FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2013, [cit. 2015-29-09]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2013/thailand>
- FREEDOMHOUSE, *Freedom of the world, Thailand* [online], 2015, [cit. 2015-29-09]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/thailand>
- GILES, David. *Psychologie médií*. Praha: Grada, 2010, 185 s. ISBN 978-80-247-3921-2.
- HERMAN, Edward S. a Noam CHOMSKY. *Manufacturing consent: the political economy of the mass media*. London: Vintage, 1994, 412 s. ISBN 0-09-953311-1.
- HUK, Jaroslav. *Sociologie médií: (žurnalisté, politici a ti ostatní)*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-65-5.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003, 207 s. ISBN 80-717-8697-7.
- KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikce*, Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X
- MAJEROVÁ, V., MAJER, E., *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství – část I*. Praha, Česká zemědělská univerzita v Praze, 158 s. ISBN 80-213-0507-X
- MCCOMBS, M. E., a D. L. Shaw. *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. *Public Opinion Quarterly*, Vol. 36, 1972, s. 176-187

- MCNAIR, Brian. *Sociologie žurnalistiky*, Portál, 1998, 181 s. ISBN 80-7178-840-6.
- MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*, 2. Vyd., Praha: Portál, 2002, 447 s. ISBN 80-717-8714-0.
- NATIONMULTIMEDIA, Bangkok: NationMultimedia, [online], 2005 [cit. 2016-03-22].
Dostupné z:
http://www.nationmultimedia.com/2005/12/05/headlines/data/headlines_19334288.html
- PARK S. Yong a Bryan S. K. KIM, *Asian and European American Cultural Values and Communication Styles. Cultural Diversity and Ethnic Minority*, the American Psychological Association 2008, Vol. 14, No. 1, s. 47–56.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1., Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7.
- REPORTERS WITHOUT BORDERS, Thailand [online], 2014, [cit. 2015-29-09]. Dostupné z: <http://en.rsf.org/thailand-12-03-2012,42054.html>
- SEAPA. [online]. [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <https://www.seapa.org/country/thailand/>
- SHOEMAKER Pamela a Stephen REESE. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*, 2. Vyd., 1996, ISBN 0-8013-1251-5.
- STRECKFUSS David. *Truth on Trial in Thailand: Defamation, Treason and Lèse-majesté*, Routledge, 2011, 487 s. ISBN 978-0-415-41425-8.
- STRECKFUSS David. *Truth on Trial in Thailand: Defamation, Treason and Lèse-majesté*. Routledge, 2011.
- ŠIMÍČEK, Vojtěch a kol. *Volební kampaň v České republice*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000.
- TELECOMMUNICATIONS DATA AND RESEARCH CENTER, *Report on the Survey of Thai People's Telecom Behavior 2012-2013*, The National Broadcasting and Telecommunication Commission. [cit. 2016-13-01], Dostupné z: <http://bit.ly/nbtc-go-th>
- Thailand Social Award. *ZocialRank*. [online]. 14.11.2013 [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://www.zocialinc.com/zocialawards2015/slides/thailandzocialawardsslide3.pdf>
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.
- WeAreSocial. *Thailand Social Media*. [online]. 14.11.2013 [cit. 2015-01-14]. Dostupné z: <http://wearesocial.com/uk/blog/2012/01/social-digital-mobile-thailand>
- ZEEPEDIA. *Human resources development, 2009*, [online], 2009, [cit. 2016-16-01].
Dostupné z: <http://bit.ly/zeepedia-com>